

**Antònia Fontanillas Borràs, καταλανή αγωνίστρια, αναρχική, αναρχοσυνδικαλίστρια και
μαχήτρια στον αντιφρανκικό αγώνα**

Στις 29 Μάη 1917 γεννήθηκε η Antònia Fontanillas Borràs, καταλανή αγωνίστρια, αναρχική, αναρχοσυνδικαλίστρια και μαχήτρια στον αντιφρανκικό αγώνα. Ήταν κόρη αγωνιστών και εγγονή των διακεκριμένων ελευθεριακών Francesca Saperas Miró και Martín Borràs Jover. Μετανάστευσε στο Μεξικό με τη μητέρα και τα αδέρφια της σε ηλικία οκτώ ετών. Εκεί παρακολούθησε σχολείο για έξι χρόνια και έγινε φανατική αναγνώστρια, ιδιαίτερα της αναρχικής και κοινωνικής λογοτεχνίας. Μετά την απέλαση του πατέρα της από το Μεξικό το 1933 ολόκληρη η οικογένεια επέστρεψε στην Καταλονία. Η Antonia βρήκε δουλειά σε ένα εργαστήριο λιθογραφίας και προσχώρησε στην αναρχοσυνδικαλιστική «Confederació Nacional del Treball» και στην ομοσπονδία ελευθεριακής νεολαίας «Federació Ibèrica de Joventuts Llibertàries - FIJL». Εξελέγη αντιπρόσωπος της FIJL από τον τομέα εκτυπώσεων του τμήματος των γραφικών τεχνών.

Στο ξέσπασμα του εμφυλίου πολέμου προσπάθησε να καταταχτεί πολιτοφύλακας στην αποστολή για την απελευθέρωση της Μαγιόρκα από τις δυνάμεις του Φράνκο ανεπιτυχώς και τελικά εργάστηκε ως διαχειρίστρια στην εφημερίδα "Solidaridad Obrera" της Βαρκελώνης.

Μετά τη νίκη του Φράνκο έμεινε πίσω στη Βαρκελώνη και πέρασε στην παρανομία, συμμετέχοντας στο κρυφό δίκτυο αγωνιστών και αγωνιστριών της FIJL. Παράλληλα έστηνε τις εκδόσεις αρκετών φύλλων της – παράνομης πλέον - «Solidaridad Obrera» από το σπίτι της. Στο διάστημα Γενάρη – Νοέμβρη του 1945 εκδόθηκαν και κυκλοφόρησαν τουλάχιστον 14 φύλλα. Η εφημερίδα εκδιδόταν στο μικρό τυπογραφείο του αναρχικού Armengol στην γειτονιά της Gracia, ενώ τα άρθρα συντάσσονταν από τα μέλη της FIL Joan Doménech, Josep Lamesa και Arturo Benedicto, επίσης μέλη του «Sindicato de Artes Gráficas» (συνδικάτο γραφικών τεχνών). Η μορφοποίηση και το στήσιμο της εφημερίδας γινόταν από τα μέλη της FIJL José Nieto, Meana, Marina Herreros και Antonia Fontanillas.

Ο Domenech συνελήφθη στις 7 Νοέμβρη του 1945, λίγο μετά τη σύλληψη του Lamesa, τον οποίο έφερε η ασφάλεια στο σπίτι της Antonia. Εκεί βρήκαν εμβλήματα των οργανώσεων CNT, FIJL και SIA (Διεθνής Αντιφασιστική Αλληλεγγύη). Η Antonia επέμεινε ότι τα είχαν από πριν τη νίκη του Φράνκο. Η ίδια και ο Lamesa μεταφέρθηκαν στο τμήμα, όπου ανακρίνονταν επί ώρες για την τοποθεσία του τυπογραφείου. Ευτυχώς δεν της ασκήθηκαν κατηγορίες αλλά η έκδοση της Solidaridad σταμάτησε.

Στα επόμενα χρόνια η Antonia συνεργάστηκε με άλλα άτομα στην έκδοση της παράνομης εφημερίδας Ruta. Κυκλοφόρησαν 15 φύλλα μεταξύ Ιούνη και Νοέμβρη του 1946 και τουλάχιστον 5 μεταξύ Μάρτη 1947 και Μάη 1948. 2000 αντίγραφα τυπώνονταν σε τακτική βάση και διανέμονταν από τις ομάδες της παρανομίας σε διάφορες γειτονίες της Βαρκελώνης.

Παρέμενε στην παρανομία μεταξύ 1946 και 1948, όταν είχε αναλάβει τη διασύνδεση των κρατουμένων με τους δικηγόρους τους. Σε αυτή την περίοδο σύναψε συντροφική σχέση με τον Diego Camacho Escámez (γνωστός και ως Abel Paz). Όταν ο Diego απελευθερώθηκε το 1952 από τη φυλακή, το ζευγάρι εξορίστηκε στη Γαλλία το 1953. Εγκαταστάθηκε στο Brezolles και στη συνέχεια στο Clermont Ferrand το 1954, όπου συμμετείχαν στη CNT, στο «Movimiento Libertario del Exilio» (ελευθεριακό κίνημα εξορίστων) και στην τοπική ομάδα τέχνης.

Η Antonia συνέχισε την δραστηριότητα της στη FIJL και στη CNT. Εκείνη την περίοδο ήρθε σε επαφή με την αντάρτικη ομάδα του Quico Sabaté, η οποία είχε δράση στην Ισπανία. Το 1957 συμμετείχε στην ομάδα διαχείρισης του Περιφερειακού Περιοδικού της FIJL [Boletín Ródano-Alpes] (Bulletin Rhone-Alpes) και συμμετείχε σε όλες τις ετήσιες θερινές κατασκηνώσεις που συνδιοργανώνονταν από την FIJL και γαλλικές αναρχικές νεολαιϊστικές ομάδες.

Το 1958 χώρισε με τον Diego Camacho και εγκαταστάθηκε στο Dreux με το γιο τους Ariel. Από εκεί συνέχισε την δραστηριότητά της στην FIJL και τη Διεθνή Γραμματεία της CNT. Με τον Antonio Rodriguez Cañete, με τον οποίο σύναψε συντροφική σχέση, δημιούργησαν την ομάδα Alfa της Αναρχικής Ομοσπονδίας Ιβηρικής το 1960. Συμμετείχε σε ένα μεγάλο εύρος προπαγανδιστικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων – μέσα σε αυτά και η συμμετοχή της σε θεατρική ομάδα.

Ήταν αγωνίστρια στην τοπική ομοσπονδία της CNT στο Dreux μέχρι την διάλυσή της. Μετά από αυτό δραστηριοποιήθηκε στην «Agrupaciones Confederales» «Συνομοσπονδία Ομάδων», οι οποίες υποστήριζαν την έκδοση και προπαγάνδισή της εφημερίδας «Frente Libertario» (Ελευθεριακό Μέτωπο). Η Antonia σύντασσε το ενημερωτικό δελτίο Surco μεταξύ 1966 και 1967 (7 φύλλα), το οποίο εκδιδόταν στα γαλλικά, ισπανικά και εσπεράντο.

Το 1966 ο σύντροφός της Antonio συνελήφθη στην Ισπανία και έμεινε φυλακή 3 χρόνια. Η Antonia υπήρξε σύντροφός του μέχρι τον θάνατό του το 1979.

Ο γιος της Ariel αργότερα δημιούργησε το ντοκιμαντέρ «Ortiz, General sin Dios ni Amo», για το μέλος των Los Solidarios Antonio Ortiz.

Μετά το θάνατο του Φράνκο, η Antonia συμμετείχε σε όλα τα συνέδρια της CNT μεταξύ 1979 και 1983, και μετά τη διάσπαση σε όλα τα συνέδρια της Confederación General del Trabajo (CGT) μεταξύ 1983 και 1997. Συμμετείχε επίσης σε αμέτρητα συνέδρια, εκθέσεις, συναντήσεις και σεμινάρια, αλλά και ελευθεριακά φεστιβάλ και βιβλιοπαρουσιάσεις στην Ισπανία και σε όλη την Ευρώπη (Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο κ.α.). Εργάστηκε στο Διεθνές Κέντρο Αναρχικών Ερευνών CIRA και συμμετείχε στην ενδελεχή ιστορική έρευνα και καταγραφή του αναρχισμού.

Παρέμεινε σταθερή στις αναρχικές πεποιθήσεις της, διατήρησε την ανεξαρτησία της και την κριτική της σκέψη και ανέδειξε την προσπάθεια για μια επαναπροσέγγιση όλων των διαφορετικών ελευθεριακών τάσεων, τονίζοντας αυτά που ενώναν και όχι αυτά που χωρίζαν.

Χρησιμοποιώντας μια σειρά από ψευδώνυμα (συμπεριλαμβανομένων των Tona, AF Borrás κ.λπ.) συνέβαλε σε πολλές αναρχικές εκδόσεις, όπως οι «Action Libertaire», «Anthropos», «Boletín Amicale», «Boletín Ródano-Alpes», «CIRA», «Le Combat Syndicaliste», «Confuñtaciones», «Espoir», «Mujeres Libertarias», «El Chico», «Nueva Senda», «Rojo y Negro», «Ruta», «Surco», «Volontá», «CNT», «Solidaridad Obrera», κλπ. Έγραψε πολλά βιβλία όπως το «Testimonio sobre Germinal Gracia» (1992, αδημοσίευτο), «Desde uno y oro lados de los Pirineos» (1993, αδημοσίευτο), «Francisca Saperas» (1995, αδημοσίευτο), «De lo aprendido y vividos» (1996, αδημοσίευτο στα ισπανικά, αλλά δημοσιευμένο στην ιταλική γλώσσα από την εφημερίδα Volontá), «Mujeres Libres. Luchadoras libertarias» (1998), «Lola Iturbe: vida e ide de una luchadora anarquista» (2006, μαζί με τη Sonya Torres). Έγραψε επίσης μια εισαγωγή για το βιβλίο του Victor Garcia «Contribución a una biografia de Raúl Carballeira» (1961) και η ιστορική της μαρτυρία περιλαμβάνεται στο βιβλίο «Clandestinité libertaire en Espagne: la presse» (1994). Συμμετείχε επίσης στην επιμέλεια της συλλογής κειμένων της Luce Fabbri «La libertad entre la Historia y la utopia» (1998). Συνεισέφερε επίσης στην ειδική έκδοση της «Solidaridad Obrera» (αριθ. 344, Μάης 2007) που εκδόθηκε από την CNT και τον Οκτώβρη του 2007 συμμετείχε σε συμπόσιο που διοργάνωσε η CGT για την ιστορία των Mujeres Libres.

Η Antonia Fontanillas Borràs πέθανε σε ηλικία 97 ετών στο Dreux, στις 23 Σεπτέμβρη 2014. Ο ισπανός ιστορικός José Luis Gutiérrez Molina δήλωσε ότι «με τον θάνατό της φεύγει κάποια που μέσα από την δράση της και την οικογενειακή της ιστορία, αντιπροσωπεύει την ιστορία του αναρχισμού στην Ισπανία».

Πηγές: [Libcom](#) και [The bottled wasp pocket diary](#)

Μετάφραση – επιμέλεια: [Ελευθεριακή ψηφιακή βιβλιοθήκη](#)